

Regeringens proposition

2009/10:148

Företagsutveckling – statliga insatser för finansiering
och rådgivning

Prop.
2009/10:148

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 mars 2010

Fredrik Reinfeldt

Åsa Torstensson
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås riktlinjer för statens insatser för företagsfinansiering, information och rådgivning riktad till befintliga och blivande företagare. Riktlinjerna syftar till att öka effektiviteten i främjandesystemet inom dessa områden och renodla statens roll inom företagsfrämjandet. Utgångspunkten för statliga insatser för att främja företagsutveckling är att staten vill kompensera för brister i marknadens funktionssätt som kan hämma näringslivets utvecklingsmöjligheter och därmed konkurrenskraften.

Det finns ett varierande men kontinuerligt behov av marknadskompletterande statliga finansieringsinsatser till nya, små- och medelstora företag i Sverige. Under perioder med hög ekonomisk tillväxt såväl som vid ekonomisk tillbakagång finns det behov av riktade finansieringsinsatser till företag inom områden där de finansiella marknaderna bör kompletteras eller där det saknas en fungerande privat marknad. Målet är att ha en följsam statlig organisation och verktyg som löpande kan följa marknadsutvecklingen.

Den myndighetsservice som blivande och befintliga företagare erbjuds bör utvecklas och samordnas för att företagarnas behov bättre ska tillgodoses. För att bättre möta de behov som finns av kvalificerade rådgivningstjänster med inslag av branschspecifik spetskompetens bör en större del av insatserna läggas på mäklarfunktioner, t.ex. mentorskap och mötesplatser där rådgivning sker företagare till företagare.

Statliga företagsfrämjande insatser ska mer regelbundet följas upp och utvärderas, dels på aktörsbasis och dels med avseende på systemet som helhet. Ett råd, med uppdrag att vara rådgivande till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) bör inrättas

som stöd till myndighetens uppdrag att följa kapitalmarknadens utveckling och dess påverkan särskilt på små och medelstora företags tillgång till kapitalförsörjning. Syftet med rådet ska vara att tillföra marknadsnära kompetens till myndighetens arbete inom detta område.

Prop. 2009/10:148

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Ärendet och dess beredning	4
3	Regeringens politik för främjande av företagsutveckling	4
3.1	Näringspolitikens inriktning	5
3.2	Staten som marknadskompletterande aktör	6
3.3	Övergripande riktlinjer	7
4	Regeringens insatser för företagsfinansiering	8
4.1	Företagsfinansiering genom statliga aktörer	10
4.1.1	Tydligare insatser för kapitalförsörjning	11
4.1.2	Samarbetet mellan stiftelsen Norrlandsfonden och Almi	12
4.1.3	Ett råd för att följa kapitalmarknadens utveckling	14
4.1.4	Uppföljning av insatser för kreditgarantier	15
4.2	Riskkapital	16
4.2.1	Tydligare insatser på riskkapitalområdet	17
4.3	Kommersialisering av idéer med kunskapshöjd och internationell marknadspotential	18
5	Regeringens politik för information och rådgivning	19
5.1	Information och rådgivning	20
5.1.1	Vidareutveckling av informations- och vägledningsinsatser	23
5.1.2	Inriktning på rådgivningsinsatser	24
6	Uppföljning och utvärdering	25
7	Konsekvenser	27
7.1	Statsfinansiella effekter	27
7.2	Effekter för myndigheter och andra statliga organ	27
7.3	Effekter för företagen	27
7.4	Effekter för jämställdheten	27
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Innovationer och företagande – Sveriges framtid (SOU 2008:121)	28
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna avseende Företagsfinansieringsutredningens betänkande Innovationer och företagande – Sveriges framtid (SOU 2008:121)	33
Bilaga 3	Sammanfattning av FBA Holding AB:s rapport Statligt finansierad företagsrådgivning – För fler och växande företag (dnr N2009/1401/ENT)	35
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna till rapporten Statligt finansierad företagsrådgivning – För fler och växande företag	38
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010.	39

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner vad regeringen förordar om inriktningen för statens insatser för företagsfinansiering samt information och rådgivning riktad till företag (avsnitt 3).

2 Ärendet och dess beredning

Den 6 december 2007 bemyndigade regeringen chefen för Näringsdepartementet att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn av statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag. Utredningen överlämnade den 17 december 2008 betänkandet *Innovationer och företagande – Sveriges framtid*, SOU 2008:121, Företagsfinansieringsutredningen. En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Näringsdepartementet, dnr N2008/8770/ENT. Delar av Företagsfinansieringsutredningens förslag behandlas i denna proposition.

Riksdagen har den 11 mars 2008 genom ett tillkännagivande i betänkande 2007/08:NU7 anmodat regeringen att göra en utvärdering och översyn av statliga rådgivningsinsatser för företag. Näringsdepartementet har med anledning av detta den 19 september 2008 gett konsultbolaget FBA Holding AB (FBA) i uppdrag att ta fram en rapport om företagsrådgivning. FBA redovisade den 2 februari 2009 sitt uppdrag i rapporten *Statligt finansierad företagsrådgivning – För fler och växande företag* (FBA-rapporten). En sammanfattning av rapporten finns i *bilaga 3*. FBA-rapporten har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2009/1401/ENT). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*.

3 Regeringens politik för främjande av företagsutveckling

Regeringens förslag: För att skapa ett bättre företagsklimat för främst små och medelstora företag ska insatser genomföras för företags kapitalförsörjning, samt information och rådgivning riktad till befintliga och blivande företagare.

Utredningens förslag: Förslagen redogörs för i samband med bedömningarna i avsnitt 4-6.

Remissinstanserna: Remissinstansernas synpunkter redogörs för i samband med bedömningarna i avsnitt 4-6.

Skälen för regeringens förslag: I det följande föreslås riktlinjer för statens insatser för företagsfinansiering, information och rådgivning riktad till befintliga och blivande företagare. Dessa bedöms vara av stor betydelse i arbetet med att förbättra företagsklimatet i Sverige. Riktlin-

jerna syftar till att öka effektiviteten i främjandesystemet inom dessa områden och renodla statens roll inom företagsfrämjandet. Utgångspunkten för statliga insatser för att främja företagsutveckling är att staten vill kompensera för brister i marknadens funktionsätt som kan hämma näringslivets utvecklingsmöjligheter och därmed konkurrenskraften. Ett råd, med uppdrag att vara rådgivande till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) bör inrättas som stöd till myndighetens uppdrag att följa kapitalmarknadens utveckling och dess påverkan särskilt på små och medelstora företags tillgång till kapitalförsörjning. Målet är att ha en följsam statlig organisation som löpande kan anpassa dimensioneringen och verktyg efter marknadsutvecklingen. Den myndighetsservice som blivande och befintliga företagare erbjuds bör utvecklas och samordnas för att företagarnas behov bättre ska tillgodoses.

Genom kundvalssystem kan företagen ges ökade möjligheter att välja utförare av rådgivning. Den rådgivningsverksamhet som erbjuds av Almi bör därför i större utsträckning än i dag upphandlas. För att bättre möta de behov som finns av kvalificerade rådgivningstjänster med inslag av branschspecifik spetskompetens bör en större del av insatserna läggas på mäklarfunktioner, t.ex. mentorskap och mötesplatser där rådgivning sker företagare till företagare.

Statliga företagsfrämjande insatser ska mer regelbundet följas upp och utvärderas, dels på aktörsbasis och dels med avseende på systemet som helhet. Propositionen behandlar inte statens insatser inom exportfrämjande och exportfinansiering.

3.1 Näringspolitikens inriktning

Regeringens näringspolitik har som mål att stärka den svenska konkurrenskraften och att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bl.a. bryta utanförskapet. Goda villkor för företagande och entreprenörskap är en viktig tillväxtförutsättning. Ett konkurrenskraftigt företagsklimat kräver spelregler och ramvillkor som främjar start och utveckling av företag. Näringspolitikens huvudfokus är därmed att skapa goda generella förutsättningar för ett väl fungerande näringslivsklimat. Regelförenkling, väl fungerande marknader och en effektiv förvaltningsstruktur är viktiga redskap, men det kan även finnas behov av riktade statliga insatser inom vissa områden där marknaden inte förmår möta behoven hos entreprenörer och företagare.

Näringspolitiken bör bidra till att skapa incitament för, och ökade möjligheter till, tillväxt i såväl nya som befintliga företag. Det förutsätter bl.a. att företagens kompetens- och kapitalbehov kan tillgodoses, vilket ställer krav på en flexibel arbetsmarknad, fungerande utbildningsväsende och väl fungerande finansiella marknader. Vidare är goda förutsättningar för kommersialisering av forsknings- och utbildningsresultat från universitet och högskolor av stor vikt. Även skattesystemets utformning har betydelse för viljan och möjligheterna att starta företag och för företagens tillväxtförutsättningar. För att företagande ska ses som ett attraktivt alternativ till att vara anställd är det också viktigt att trygghetssystemen är väl utvecklade även för företagare. Näringspolitiken behöver vidare utveck-

las mer i syfte att möta behoven inom kunskapsintensiva näringar. Detta gäller inte minst tjänstenäringar, vilka sysselsätter allt fler och är centrala för Sveriges internationella konkurrenskraft.

Regeringen har genomfört en rad reformer för att stärka ramvillkoren för företagande. Bland annat har förmögenhetsskatten avskaffats och bolagsskatten har sänkts. Nya marknader har öppnats och ökade krav har införts för att konkurrens i större utsträckning ska ske på lika villkor. De sociala trygghetssystemen för företagare ses över för att skapa större tydlighet och förutsägbarhet, ökad likabehandling av företagare och anställda samt ökad valfrihet för företagare. Genom att återställa företagsinteckningens förmånsrätt genom införandet av företagshypotek se Företagshypotek – en bättre säkerhet för lån till företag (prop. 2007/08:161) har regeringen skapat bättre möjligheter till lånefinansiering. Vidare har regeringen slopat medfinansieringen i sjukförsäkringen för arbetsgivarna och infört en ny anställningsform som gör det möjligt för arbetsgivare att anställa en person upp till två år oavsett skäl, se Bättre möjligheter till tidsbegränsad anställning, m.m., (prop. 2006/07:111). Arbetsgivaravgifterna för företag som anställer unga och äldre och egenavgifterna för företagare har sänkts. Som ett led i att dämpa finanskrisens effekter har regeringen initierat ett stabiliseringspaket för det finansiella systemet, vilket har inneburit att finansmarknadernas funktion har kunnat säkerställas. För att motverka företagens försämrade finansieringsmöjligheter under krisen har Almi Företagspartner AB (Almi) tilldelats ett kapitaltillskott på två miljarder kronor för att kunna förstärka utlåningskapaciteten riktad till små och medelstora företag. Regeringen har dessutom gett Almi möjlighet att finansiera en större andel av ett företags lånebehov. Taket för Almis mikrolån höjdes också från 100 000 kr till 250 000 kr.

3.2 Staten som marknadskompletterande aktör

Under 1970- och 1980-talen började den nuvarande småföretagspolitiken att utvecklas. Utgångspunkten är att företagen själva ska stå för kostnaderna för företagsutveckling. De mindre företagen anses dock ha en begränsad möjlighet att utnyttja externa tjänster. Detta kan ses som ett marknadsmisslyckande som kan begränsa tillväxten i ekonomin, vilket gör att det ur samhällets synvinkel kan finnas skäl att bidra till en viss del av företagens kostnader.

En tydlig ambition när det gäller statliga insatser för att främja företagsutveckling är att de ska vara marknadskompletterande, och att de inte ska snedvrida konkurrensen. Detta innebär att företagsfrämjande insatser och aktörer inte ska tränga undan privata tjänster och utförare. Eftersom utbudet av rådgivnings- och finansieringstjänster till små och medelstora företag förändras över tid, och ser olika ut i olika regioner, är det viktigt med kontinuerliga analyser av efterfrågan och det privata utbudet på marknaden inom olika insatsområden, hur utbudet når olika grupper samt hur utbudet varierar regionalt. Dessa analyser kan sedan utgöra grund för bedömningar av vilka förutsättningar som finns för att konkurrensutsätta de företagsfrämjande insatser som genomförs i statlig regi. På vissa om-

råden, som t.ex. rådgivning, kan staten bidra till finansieringen av privata utförare, för att på så sätt kunna erbjuda tjänster till företag.

Ett väl fungerande system för kapitalförsörjning är avgörande för start och tillväxt i företag. Insatser för att främja företags kapitalförsörjning är därför en självklar del i regeringens arbete med att förbättra företagsklimatet. Om marknaden inte fungerar tillfredsställande riskerar goda affärsidéer och innovationer att bli utan finansiering och därmed inte realiseras. Ur ett samhälleligt perspektiv innebär detta förlorade möjligheter till utveckling och tillväxt. På senare tid har ett flertal insatser genomförts för att möta de problem som uppstått till följd av finanskrisen. Regeringens långsiktiga arbete syftar till att säkra ett stabilt och väl fungerande system för företagsfinansiering.

Svensk konkurrenskraft bygger i stor utsträckning på nya, innovativa varor, tjänster och system med ett högt kunskapsinnehåll. Människors, företags och organisationers förmåga att omsätta sin kunskap och erfarenhet i nya lösningar är avgörande för att kunna möta de globala utmaningarna, liksom för att bevara och stärka Sveriges konkurrenskraft. På grund av den höga osäkerhet som innovationsprocesser är förknippade med har staten en roll att fylla. Denna roll består i att stödja människor som vill omsätta sin kompetens i nya lösningar i faser där det saknas incitament för privata aktörer att verka.

3.3 Övergripande riktlinjer

Utgångspunkten för de statliga insatserna för att främja företagsutveckling är att staten vill kompensera för brister i marknadens funktionssätt, vilka kan hämma näringslivets utvecklingsmöjligheter och därmed konkurrenskraften. Bristerna härrör bl.a. från svårigheter att värdera risker på grund av förekomsten av bristande information.

Dessa svårigheter är särskilt vanliga i tidiga skeden av ett företags utveckling, i samband med expansion, utveckling av innovativa verksamheter och kommersialisering av forskningsresultat, nya tjänster och ny teknik. Privata finansiärer bedömer ibland att osäkerheten är alltför stor i dessa skeden och betalningsförmågan hos företagen är som regel begränsad. Samtidigt finns det ett samhälleligt intresse av att öka näringslivsdynamiken och tillväxten i alla delar av landet genom att nya affärsmöjligheter prövas, effektivare företag startas och att verksamheter kan utvecklas, bland annat genom att innovationer kommersialiseras.

Staten kan även tillhandahålla marknadskompletterande insatser för att jämna ut skillnader mellan företagsekonomiska och samhällsekonomiska överväganden. Staten kan på ett annat sätt än privata aktörer väga in angelägna samhällsmål såsom möjligheter för olika regioner att utvecklas av egen kraft, jämställdhet, god miljö etc. i sina bedömningar.

Utifrån dessa utgångspunkter bör de statliga insatserna för företagsfrämjande framförallt inriktas mot följande faser och verksamheter:

- innan företagsstart,
- i företags utvecklingsfaser,
- vid kommersialiseringen av innovationer.

Följande utgångspunkter är vägledande i arbetet med de förslag till inriktning av företagsfrämjandet som redovisas i regeringens förslag:

- Affärsidéer och innovationer med långsiktig kommersiell bärkraft ska ha goda möjligheter att utvecklas.
- Resurseffektiviteten i främjandesystemet ska öka. Statens prioriteringar i ett nationellt och regionalt perspektiv bör göras tydligare, samtidigt som möjligheterna till bl.a. organisatoriskt samarbete stärks.
- Statens roll ska vara tydlig och väl motiverad och de statliga insatser som genomförs ska vara marknadskompletterande.
- Risken för snedvridning av konkurrensförhållanden och för undanträngningseffekter ska minimeras.
- Alternativa utförare ska övervägas i de delar staten visserligen har intressen, men inte nödvändigtvis behöver vara utförare.
- Statliga insatser ska i största möjliga mån bedrivas med medverkan av privata aktörer.

4 Regeringens insatser för företagsfinansiering

Ett väl fungerande finansiellt system som tillgodoser företagets efterfrågan på kapital i olika skeden av företagets utveckling är en förutsättning för start och tillväxt i företag.

Många gånger krävs extern finansiering i samband med företagsstart. Detsamma gäller i skeden av utveckling och expansion. Regeringen anser att det är marknadens uppgift att möta företagets finansiella behov, men att staten kan ha en roll att spela i de fall där det finns brister i marknadens funktion. Erfarenheterna, bl.a. av den senaste ekonomiska krisen, visar att det är angeläget att stärka incitamenten för att ha en sund kapitalstruktur i bolag. För etablerade företag med god tillgång till de internationella kapitalmarknaderna kan en stärkt soliditet öka motståndskraften vid ekonomiska nedgångar. För nyetablerade företag kan konkursrisken, i frånvaro av ett tillräckligt eget kapital, vara hög. Särskilt gäller detta för riskfyllda projekt. Vidare kan ett större eget kapital innebära en minskad påverkan på företagen vid konjunktursvängningar.

De flesta företag saknar tillgång till finansiering via värdepappersmarknaden. De är i stället beroende av kapital från enskilda ägare och finansiering från banker och kreditinstitut. Det finansiella systemets centrala roll i samhällsekonomin motiverar att staten följer och reglerar utvecklingen inom denna sektor. En stabil banksektor är av grundläggande betydelse för den finansiella marknadens funktion. Att det finansiella systemet kan försörja företagen med likviditet och långsiktigt kapital är centralt för näringslivets utveckling. När en nedgång i ekonomin kan sättas i samband med problem i det finansiella systemet kan staten därför behöva vidta åtgärder för att bibehålla stabiliteten i det finansiella systemet.

Även om problem med kapitalförsörjning kan förhindra att företag växer är det sällan det främsta hindret för tillväxt bland företag. I studier där man ställt frågor om upplevda tillväxthinder framkommer att faktorer

kopplade till grundläggande affärsmässiga förhållanden såsom konkurrens, efterfrågan och lönsamhet normalt dominerar bland de tillväxthinder företagare bedömer som de största.¹ För att följa upp företagens kapitalförsörjningssituation gav Näringsdepartementet våren 2009 Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag att genomföra en enkätundersökning till ett representativt urval av svenska små och medelstora företag. Resultatet visade att en majoritet av företagen bedömde sina låne- och kreditmöjligheter som goda, men också att drygt vart fjärde företag upplevde att deras finansieringsmöjligheter försämrats de senaste 12 månaderna. Då oron på finansmarknaderna var stor och många finansiärer minskade sin riskvilja och skärpte sina kreditvillkor, ökade behovet av marknadskompletterande finansiering och omfattade även grupper av företag som normalt inte tillhör målgruppen för marknadskompletterande insatser. Detta har bl.a. visat sig i den tydliga ökningen i utlåningen från Almi under perioden, som möjliggjorts genom förstärkningen av Almis lånefond och det utökad mandatet. Finansinspektionens uppföljning av stabilitetsåtgärderna i januari 2010 visade att bankernas utlåning till företag fortsatte minska även under november 2009 samt att bankernas utlåningsmarginaler ökat.

Som tidigare konstaterats är ett grundläggande motiv för statliga finansieringsinsatser för företag att kompensera för brister i de finansiella marknadernas funktionssätt. Dessa brister har sin grund i bl.a. informationsasymmetrier, svårigheter att bedöma risker, höga analyskostnader i förhållande till relativt små kapitalbehov och brist på säkerheter. Behov av marknadskompletterande finansiering finns bl.a. i tidiga skeden av företags utveckling och när det gäller innovativa verksamheter och kommersialisering av nya idéer t.o.m. innan en bolagsbildning, men kan också omfatta insatser som syftar till att utveckla verksamheten i befintliga företag. Privata finansiärer bedömer ofta att osäkerheten är alltför stor i dessa skeden. Samtidigt finns det ett samhälleligt intresse i att motverka att bristande tillgång till kapital hindrar att bärkraftiga företag startas, utvecklas eller att innovationer och ny teknik och nya tjänster kommersialiseras. Bankernas krav på säkerhet i fasta tillgångar vid banklån kan innebära svårigheter för många små och nya företag att få finansiering, då företagen initialt har begränsade tillgångar. Dessutom är tillgångarna i många företag, inte minst inom tjänstesektorn, huvudsakligen immateriella och därmed svåra att värdera.

Ett annat motiv till att staten bör tillhandahålla marknadskompletterande finansiering är samhällsekonomiska överväganden med syfte att förbättra marknadernas funktionssätt. Vissa samhällsmål, såsom möjligheter för olika regioner att utvecklas av egen kraft och långsiktigt hållbar tillväxt, avspeglas inte alltid i enskilda företagsekonomiska överväganden.

¹ Verket för näringslivsutveckling och Statistiska centralbyråns rapporter - Företagens villkor och verklighet, 2002, 2005 och 2008.

Det finns ett varierande men kontinuerligt behov av marknadskompletterande statliga finansieringsinsatser till nya, små- och medelstora företag i Sverige. Såväl under perioder med hög ekonomisk tillväxt som under perioder med ekonomisk tillbakagång finns det behov av riktade finansieringsinsatser till företag inom områden där de finansiella marknaderna bör kompletteras eller där det saknas en fungerande privat marknad. Almi, Innovationsbron AB, Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Norrlandsfonden utgör de huvudsakliga organen för att möta behovet av marknadskompletterande finansieringsinsatser till små och medelstora företag.

De vanligaste statliga finansieringsformerna är:

- *Lån*: Bankerna svarar för den övervägande delen av lånekapitalet till företag, även om andra privata och offentliga organisationer erbjuder denna finansieringsform. Offentliga aktörers lån till företag är i vissa fall konstruerade så att de har en villkorlig återbetalning. Om projektet inte blir framgångsrikt skrivs lånet av och omvandlas till bidrag. I andra fall kan lånen kopplas till royalty. I vissa fall används t.ex. även konvertibler eller optioner. Garantier kan användas för att minska långivarnas risk. Garantier kan vara statliga, men de erbjuds också av marknaden i form av privata sammanslutningar som garanterar eller borgar för hela eller delar av lånet. Förutsättningen för att få nyttja en kapitalform, exempelvis att få lån, är ofta kopplad till att det finns tillräckligt mycket ägarkapital i bolaget. Almi och Stiftelsen Norrlandsfonden är exempel på offentliga aktörer som samarbetar med banker och andra privata finansörer och möjliggör helhetslösningar genom att ta en del av risken.
- *Risikkapital*: Risikkapital är ett samlat begrepp för investeringar i företags egna kapital och omfattar både noterade och onoterade företag. ”*Private equity*” utgörs av de risikkapitalinvesteringar som sker i onoterade företag där ägarengagemanget är aktivt men tidsbegränsat. ”*Private equity*”-företag indelas i ”*venture capital*”- respektive ”*buyout*”-företag. ”*Venture capital*” står för investeringar i små och medelstora tillväxtföretag som befinner sig i sådd-, uppstarts- eller expansionsfaserna, ofta med negativa eller svaga kassaflöden. Här verkar statliga aktörer som bl.a. Innovationsbron AB, Stiftelsen Industrifonden och Almi Invest AB. De statliga insatserna sker oftast tillsammans med privata risikkapitalbolag men även med s.k. affärsänglar², som är privatpersoner som investerar i bolag utan egen familjeanknytning. Se vidare avsnitt 4.2. Med ”*buyout*”-företag avses risikkapitalbolag som investerar i mogna bolag.
- *Bidrag*: Offentliga aktörer tillhandahåller även olika former av bidrag som också är att se som en del av finansieringen av ett företag, en utvecklingsprocess eller en investering. Bidrag kan t.ex. ges som för-

² Formellt ägarkapital utgörs av bolag specialiserade på *venture capital*-investeringar, informellt ägarkapital är *venture capital*-investeringar som görs av privatpersoner med egna medel. Dessa informella ägarkapitalplaceringar brukar ofta kallas för affärsänglar (*business angels*).

studiemedel, regionalt investeringsstöd, sysselsättningsbidrag eller regionalt bidrag för företagsutveckling. Medfinansiering från EU:s strukturfonder och EU:s miljö- och landsbygdsprogram spelar också en viktig roll i det offentliga finansieringssystemet för företag.

Marknadskompletterande finansiering via de statliga organisationerna ska bidra till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning. Prissättningen för sådan finansiering bör alltid överstiga den som erbjuds för finansiering på den privata marknaden. Den högre prissättningen är ett uttryck för att risknivån i varje enskild finansieringsinsats är högre jämfört med vad som finansieras av en privat aktör. Principen för prissättning och samverkan med privata aktörer säkerställer att finansieringsinsatser inte konkurrerar med finansieringsinsatser som tillhandahålls av privata aktörer. Detta innebär att de statliga organisationerna fokuserar på en förbättrad finansieringssituation i de skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning.

Det näringspolitiska inslaget befästs också genom att det avkastningskrav som ställs på statliga aktörer sätts på en låg nivå. Denna typ av marknadskompletterade finansiering bör genom sin riskbegränsande karaktär medverka till och underlätta för privata aktörer att erbjuda finansiering från sin sida. När det gäller finansiering av investeringar i företags egna kapital består statens marknadskompletterande roll främst i att öka utbudet av riskkapital i tidiga investeringsfaser där privata aktörer inte medverkar i tillräcklig utsträckning. Detta bidrar till att ge förutsättningar för ett uthålligt utbud av sådan finansiering över konjunkturcyklerna. Genom riskdelning på lika villkor med privata aktörer kan det samlade finansieringsutbudet också orienteras mot tidiga eller känsliga investeringsfaser i en större utsträckning till följd av det statliga engagemanget.

Till följd av utvecklingen av nya tjänster, nya idéer och en ökad grad av internationalisering behöver staten kunna tillhandahålla ett tydligt och enhetligt utbud av finansieringsprodukter i alla delar av landet. Det krävs härvidlag organisationer med kapacitet att bedöma och förutse såväl särskilda behov som finansiella risker. De statliga finansieringsaktörerna ska vara föregångare när det gäller att ställa krav på att företagen tar ett samhällsansvar. Detta innebär att miljö-, etik- och jämställdhetsaspekter bör beaktas i samband med ett investeringsbeslut.

4.1.1 Tydligare insatser för kapitalförsörjning

Regeringens bedömning: För att uppnå en mer enhetlig och effektiv verksamhet anpassad till, och tillgänglig för alla typer av företag, behöver de statliga kapitalförsörjningsinsatserna utvecklas och förtydligas. Det befintliga utbudet av lån och liknande insatser bör kartläggas och analyseras. I uppdraget bör ingå att bedöma i vilken utsträckning verksamheterna är marknadskompletterande, den inbördes ansvarsfördelningen samt verksamheternas kapitalbehov. Regeringen avser att återkomma med närmare riktlinjer kring framtida uppdrag.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna lämnar förslaget utan erinran. *Landstinget i Västra Götaland* är positivt till förslaget. *Linköpings universitet* och *Verket för näringslivsutveckling, Nutek* (numera Tillväxtverket) ställer sig negativa till förslaget. *Landstinget i Västra Götaland* påtalar att en ökad tydlighet är en grundförutsättning för att åstadkomma en väl fungerande samarbetsstruktur. De negativa remissinstanserna påtalar att det inom finansiering av innovationsutveckling och företagsutveckling är en fördel om det finns en mångfald av finansieringskällor. Därför förespråkar de, till skillnad från utredningen, en viss överlappning bland de statliga företagsfinansiärerna.

Skälen för regeringens bedömning: För olika typer av företag i olika utvecklingsskeden krävs helt olika typer av finansieringsformer som t.ex. mindre bidrag i form av förstudiemedel, olika former av lån och likviditetsstöd samt eget kapital. För att främja nyföretagande och tillväxt i befintliga företag bedömer regeringen att det är angeläget att ge företag bättre och effektivare möjligheter att kunna finansiera sina verksamheter.

Det är angeläget att tydliggöra vilken aktör som erbjuder vilka produkter och till vilka kunder, och att säkerställa att organisationen i samband med introduktion av nya finansiella produkter i ökad utsträckning planeras gemensamt av de statliga marknadskompletterande finansieringsaktörerna utifrån gällande och kommande behov. Statens styrning sker primärt genom styrdokument som t.ex. instruktioner, regleringsbrev, bolagsordning och ägardirektiv. Regeringen anser att det är angeläget att denna styrning kompletteras med en bedömning av i vilken utsträckning de statliga verksamheterna är marknadskompletterande, den inbördes ansvarsfördelningen samt verksamheternas kapitalbehov. Detta för att aktörerna i större utsträckning kan ta ett gemensamt ansvar för att förbättra det statliga erbjudandet till företag inom finansieringsområdet.

4.1.2 Samarbetet mellan stiftelsen Norrlandsfonden och Almi

Regeringens bedömning: Det är angeläget att Stiftelsen Norrlandsfonden och Almi att hittar samarbetsvägar och minimerar överlappningar i verksamheten, i syfte att maximera företagsnyttan av insatserna och säkerställa en effektiv användning av offentliga medel.

Utredningens förslag: Almi, Stiftelsen Norrlandsfonden och de regionala ägarna till Almi Företagspartner i Nord AB och Almi Företagspartner Mitt AB bildar gemensamt ett nytt operativt bolag; Almi Norrlandsfonden AB, för företagsfinansiering, behovsrelaterad rådgivning och andra tjänster i Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten. Gävleborg föreslås inte omfattas.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna lämnar förslaget utan erinran. *Almi, Företagarna, Innovationsbron, Landstinget i Jämtlands län, Landstinget i Västernorrlands län, Landstinget i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Stiftelsen Norrlandsfonden, Samver-*

kansorganet i Gävleborgs län, Samverkansorganet i Västerbottens län, Svenska Bankgarantiföreningen och Sveriges Kommuner och Landsting är negativa till hela eller delar av förslaget och anför att konsekvenserna av förslaget och en majoritet av dem anför att det regionala inflytandet urholkas genom förslaget. Vidare påpekar remissinstanser på länsnivå att förslaget brister i logik, då det innebär en särlösning för Norrland kontra resterande Sverige. Flera remissinstanser motsätter sig också en lösning som utesluter Gävleborgs län och pekar också på juridiska hinder för utredningens förslag och menar att den underliggande analysen är otillräcklig. Landstinget i Norrbottens län, Landstinget i Jämtlands län, Region Västerbotten, samt Landstinget Västernorrlands län föreslår vidare att en förhandlingsman utses. Både Almi och Stiftelsen Norrlandsfonden konstaterar att det finns överlappningar i verksamheterna. *Företagarförbundet* och *SmåKom* är positiva och anser att en fusion av Almi och Norrlandsfonden kan skapa ett mer effektivt instrument för att främja finansiering av små och medelstora företag i norra Sverige, och man anser vidare att förslaget kan ge organisatoriska och finansiella skalfördelar.

Skälen för regeringens bedömning: Både Stiftelsen Norrlandsfonden och Almi fyller viktiga funktioner för företagsfinansieringen i Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten och Gävleborg. De kompletterar delvis varandra och har olika stark roll i länen. Norrlandsfonden verkar framför allt inom segmentet företag med mer än lokal marknad (dvs. något större företag) medan Almi även verkar mot företag med fokus på en mer lokal marknad. Det finns dock en viss överlappning av verksamheterna och denna tycks ha ökat något de senaste åren. Detta konstateras av flera remissinstanser, samtidigt som flera instanser påpekar att detta inte nödvändigtvis är av ondo, utan kan gynna företagen i de berörda länen. Det finns betydande legala svårigheter i att omorganisera verksamheterna i enlighet med utredningens förslag, samtidigt som den ökade nyttan för företagen i form av ökad tillgång till kapital är oklar. Regeringen anser därför att Almi och Stiftelsen Norrlandsfonden bör fokusera på att utveckla sin dialog för att hitta en tydligare samarbetsmodell som säkrar god tillgång till kapital i de fem nordligaste länen och en effektiv användning av offentliga medel. Det är angeläget att aktörerna gemensamt arbetar för att minska överlappningar och istället skapar ytterligare mervärde för företagarna i berörda län. En utgångspunkt bör vara att resurserna i Stiftelsen Norrlandsfonden ska användas på ett sådant sätt att företagen i de fem nordligaste länen får ytterligare tillgång till lånefinansiering utöver det som tillhandahålls via Almi. Ett första steg kan vara en gemensam analys av behoven i regionen, som sedan kan ligga till grund för en tydligare arbetsuppdelning och samarbeten. Målet är att öka kapitaltillgången för små och medelstora företag och stärka tillväxtkraften i landets norra delar.

Regeringens bedömning: Ett råd, med uppdrag att vara rådgivande till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), bör inrättas som stöd för myndighetens uppdrag att följa kapitalmarknadens utveckling och dess påverkan särskilt på små och medelstora företags tillgång till kapitalförsörjning. Syftet med rådet är att tillföra marknadsnära kompetens till myndighetens arbete inom detta område. Tillväxtanalys bör ges i uppdrag att tillsätta och sammankalla rådet.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att Almi Företagspartner AB på eget initiativ inrättar ett marknadsråd för en objektiv och sakkunnig prövning av Almis finansieringsverksamhet beträffande marknadskomplettering och undanträngning av privata aktörer.

I detta syfte bör rådet utveckla policyrekommendationer för de statliga aktörernas verksamhet beträffande marknadskomplettering och undanträngning av privata aktörer.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna lämnar förslaget utan erinran. *Företagarnas riksorganisation (Företagarna)*, *Länsstyrelsen i Västernorrlands län*, *Norrbottnens läns landsting*, *Samverkansorganet i Blekinge län* och *Verket för innovationssystem (Vinnova)* är positiva till förslaget. *Företagarna* anser att det är mycket viktigt att detta marknadsråd får ett rejält mandat att påverka och att de får genomsyra all Almis totala verksamhet och inte ”bara” vad gäller samverkan med privata aktörer. *Företagarna* menar vidare att det är viktigt att inte marknadsrådet ”endast” besätts av företrädare för ”etablerade spelare” så att nya aktörers synpunkter inte kommer fram. En majoritet av de positiva remissinstanserna påpekar dock att för att det föreslagna rådet ska få legitimitet är det viktigt att många olika aktörer representeras i rådet. Bland de remissinstanser som är negativa anser en majoritet att marknadsrådet bör tillsättas av en oberoende part. *Nutek* anser vidare att utredningen är otydlig i sin beskrivning av ”marknadsrådet” samt att detta är en central fråga för näringspolitiken, och eftersom det i dag saknas en aktör som har såväl uppdrag som mandat att samordna näringspolitikens insatser bör detta vara en fråga för regeringen att i sina ägardirektiv ge tydliga riktlinjer till Almi (och till andra aktörer) om hur verksamheten ska bedrivas. Vidare bör regeringen se till att det sker en ordentlig uppföljning av samtliga insatser. *Innovationsbron AB* avstyrker förslaget att Almi själv inrättar ett eget marknadsråd, och vill i stället peka på FBA-rapportens förslag om att ett ”konkurrens- och samverkansråd” bör inrättas på nationell nivå.

Skälen för regeringens bedömning: Tillgång till goda analyser är ett viktigt redskap för såväl regeringen som för samtliga statliga aktörer inom kapitalförsörjning, och uppgiften bör därför inte begränsas till en aktörs verksamhet. Målet är att ha en följsam statlig organisation som kan anpassa dimensionering och verktyg efter marknadsutvecklingen, så att man fortlöpande i möjligaste mån säkerställer att företag med bärkraftiga affärsidéer har tillgång till det kapital som behövs för att utveckla sina verksamheter. Det är samtidigt viktigt att statliga insatser på området är ett komplement till den privata kapitalmarknaden och inte blir ett substitut för densamma. Rådet bör bestå av personer från finanssek-

torn, näringslivet samt myndigheter och relevanta aktörer som är centrala för det finansiella systemet och för näringslivsfrämjande. Uppdraget för rådet bör vara att, utifrån sina kunskaper om utvecklingen på den finansiella marknaden, och företagens finansieringsbehov, tillföra kompetens och fungera som rådgivande organ till Tillväxtanalys i myndighetens arbete med att analysera och utvärdera de statliga finansieringsinsatserna riktade till företag. Rådet ska rapportera till Tillväxtanalys, som ges i uppdrag att tillsätta och sammankalla rådet. Regeringen anser att Tillväxtanalys bör ansvara för rådets arbete då myndigheten bland annat har i uppdrag att analysera och utvärdera de statliga finansieringsinsatserna. Rådet bör tillsättas för en tidsbegränsad period med möjlighet till förlängning.

4.1.4 Uppföljning av insatser för kreditgarantier

Regeringens bedömning: Tillväxtverket bör få i uppdrag att följa upp och se över förutsättningarna för de nuvarande insatserna för kreditgarantier.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att Tillväxtverket (f.d. Nutek) tillsammans med Kreditgarantiföreningen i Sverige och representanter för de regionala operativa kreditgarantiföreningarna, bl.a. mot bakgrund av den internationella finanskrisen, gemensamt utvärderar verksamheten och förutsättningarna för ett framtida program för kreditgarantier.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna lämnar förslaget utan erinran. Bland de remissinstanser som kommenterat förslaget är *Arbetsförmedlingen*, *Lantbrukarnas Riksförbund*, *Norrbottnens läns Landsting*, *Sveriges Kommuner och Landsting* positiva till förslaget och påpekar att Kreditgarantiföreningarna fyller en viktig roll för mikroföretag, samt för företag i glesbygd och deras möjligheter att skapa finansiering till sin utveckling. De positiva remissinstanserna påpekar vidare att kreditgarantiföreningarna i dagsläget står inför stora utmaningar, men att deras verksamhet har varit framgångsrik. *Cooperation*, *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* och *Tillväxtverket* ställer sig negativa till förslaget och påpekar att det är viktigt att finna en lösning så att kreditgarantiföreningar fortsättningsvis ska ha möjligheten att öka sin kapitalbas. De anser vidare att utredningen försuttit sin möjlighet att ge ett mer offensivt förslag angående kreditgarantiföreningarna, i form av ett kraftfullt startstöd från statens sida. De understryker vidare betydelsen av att kreditgarantiföreningar och andra lokala och regionala lösningar som växt fram utifrån särskilda regionala behov ges reella förutsättningar att lösa sina uppgifter. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* föreslår att man parallellt med en utvärdering av kreditgarantiföreningarnas verksamhet hittar en lösning så att kreditgarantiföreningar ska ha möjligheten att öka sin kapitalbas med hjälp av strukturfondsmedel kombinerat med regionala utvecklingsmedel då en ökad kapitalbas initialt skulle öka förutsättningarna betydligt för att verksamheten blir framgångsrik, vilket kan leda till att ytterligare privat kapital kan komma in i finansieringen av företag. *Kreditgarantiföreningen i Sverige (SKGF)* anser att staten, genom ett ut-

vecklat samarbete med SKGF, har en möjlighet att få en betydande upp-
växling på insatt kapital under förutsättning att kapital i form av statliga
medel och EU-medel kan tillföras. SKGF anser att kreditgarantiverksam-
heten ska bedrivas i ett särskilt företag och förordar en omstart i ett för-
nyat och kapitaliserat SKGF.

Skälen för regeringens bedömning: Kreditgarantiföreningarnas verk-
samhet har haft en förhållandevis lång uppbyggnadsfas. Detta beror bl.a.
på de formella kraven på en operativ verksamhet, en underfinansiering av
driften samt en brist på kapitalinsatser i föreningarna. Svårigheten att
bygga upp en ny verksamhet av denna karaktär har också underskattats,
även om engagemanget regionalt ändå generellt måste betecknas som
relativt starkt. Vissa kreditgarantiföreningar har dock haft en verksamhet
som har stärkt möjligheterna för småföretag att få finansiering. Statens
stöd för bl.a. uppbyggnad, utveckling och samordning av kreditgaranti-
föreningar har utgått sedan 2002. För att avgöra om, och i så fall hur, ett
fortsatt offentligt stöd bör utgå till kreditgarantiverksamhet inom ramen
för kreditgarantiföreningarna avser regeringen att ge Tillväxtverket i
uppdag att följa upp de nuvarande insatserna.

4.2 Riskkapital

Det s.k. informella riskkapitalet är troligen mer omfattande än såväl det
formella riskkapitalet som den statliga finansieringen riktat mot tidiga
skeden. Tillgången till informellt riskkapital är beroende av att det finns
riskvilliga förmögna individer med entreprenöriell kompetens. Omstän-
digheter som hämmar förmögenhetsuppbyggnad minskar därmed till-
gången på informellt riskkapital. ”*Venture capital*” är en form av riskka-
pital till onoterade företag. Det kännetecknas av att riskkapitalföretag och
affärsänglar (privatpersoner) investerar i lovande företag. Investeringarna
är tidsbegränsade och kompletteras i stor utsträckning med aktiv med-
verkan i företaget. Syftet med investeringarna är att generera hög tillväxt
i företaget och att ge investeraren hög avkastning när denne säljer sitt
ägarande. Vid en internationell jämförelse har Sverige en väl utvecklad
formell riskkapitalmarknad. För många av de nystartade företagen är
formellt riskkapital inte avgörande, men för utvecklingen av nya och
växande företag med mycket hög utvecklingspotential är tillgången till
denna form av riskkapital ofta avgörande för framgång. Utvecklingspo-
tentialen i den enskilda investeringen bör dock vara mycket hög. Den
svenska kapitalmarknaden är som tidigare nämnts väl utvecklad och
endast i vissa fall kan behov av statliga insatser finnas. De marknads-
misslyckanden som idag kan betecknas som mest prioriterade att åtgärda
är finansiering av nya företag, tidiga utvecklingsskeden för innovationer
och brist på kapital i vissa regioner. Bristen på kapital är särskilt stor i
fasen efter tidig såddfinansiering men innan företagen når marknaden.
Det kan innebära att affärsidéer med hög utvecklingspotential inte tas till
vara. Sådana misslyckanden beror främst på informationsasymmetrier
vilket innebär en hög risk för investerarna.

Statliga åtgärder kan i vissa fall vara motiverade om förutsättningarna
för privata finansiärer att investera är alltför osäkra ur ett finansiellt per-
spektiv och det samtidigt finns ett samhällligt intresse av att investe-

ringen genomförs. Det går emellertid inte alltid att dra en skarp gräns mellan de investeringar som är kommersiellt gångbara och de som är bärkraftiga men förknippade med så höga osäkerhetsfaktorer att de inte attraherar kommersiellt kapital. Ofta gör olika investerare olika bedömningar och i enskilda fall sker det ofta en samfinansiering mellan offentliga insatser och kommersiellt kapital. Samtidigt ställer EU:s statsstödsregler krav på att riskkapitalinsatser med statligt stöd ska gå att skilja från sådana som sker på strikt kommersiella villkor på en konkurrensut-satt marknad.

Ett grundproblem som har uppmärksammats av finansiärer är att svenska företag ofta har ett för litet eget kapital i förhållande till det externa kapitalet. Det är därför viktigt att arbeta med insatser som förbättrar möjligheterna att stärka det egna kapitalet. Formerna för det statliga engagemanget i regionala riskkapitalbolag är idag svåröverskådliga. De statliga insatserna bör därför kunna samordnas i större utsträckning. Att kunna hantera tillväxtbolags utveckling från tidiga skeden till dess att de nått framgång på en nationell eller internationell marknad kräver en mängd olika kompetenser.

4.2.1 Tydligare insatser på riskkapitalområdet

Regeringens bedömning: Regeringen bedömer att det finns skäl att tydligare definiera statens insatser på riskkapitalområdet. Därför bör en kartläggning och analys av utbudet av riskkapital genomföras i syfte att förtydliga den inbördes ansvarsfördelningen särskilt vad gäller produktutbud och olika investeringsskeden. I uppdraget bör ingå att bedöma i vilken utsträckning de statliga verksamheterna är marknadskompletterande samt verksamheternas kapitalbehov. Regeringen avser att återkomma med närmare riktlinjer.

Utredningens förslag: Styrelsen och ledningen för Industrifonden bör genomföra en översyn vad gäller investeringsinriktningen i portföljbolag och andra placeringar för att komma fram till vilka områden Industrifonden ska fokusera sina investeringar till i framtiden.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran. *Innovationsbron*, *Nutek* (numera Tillväxtverket), *Sveriges Kommuner och Landsting*, *SmåKom* och *Samverkansorganet i Uppsala län* är positiva till förslaget om en översyn av Industrifondens verksamhet. Nutek anser att Industrifondens verksamhet bör bli föremål för en översyn och att man i denna särskilt bör överväga ett utökad uppdrag och en önskvärd utveckling vore att Industrifonden skulle engagera sig mer aktivt i tidiga skeden med en väsentligt utökad regional närvaro. Enligt Nutek skulle det medföra att Industrifonden skulle kunna bli huvudaktör för statlig verksamhet inom riskkapitalområdet. Nutek anser också att Industrifondens verksamhet bör ses som en del av den nationella näringspolitiken, och att det därför inte enbart bör vara en fråga för Industrifondens ledning och styrelse att bestämma vilken inriktning och vilket syfte verksamheten ska ha. *Industrifonden* påpekar att man gör årliga strategigenomgångar. År 2008 gjordes dessutom en större utvärdering av dels fondens verksamhet, dels strategiförutsättningar inom Life

Science. Industrifonden håller med utredningen om att det gäller att hitta en bättre balans mellan marknadskomplettering och finansiell avkastning. *Chalmers tekniska högskola (Chalmers)* anför att Industrifondens investeringar är särskilt viktiga under konjunkturlägen när privata ”*venture capital*”-investorer dras till senare skeden.

Skälen för regeringens bedömning: Stiftelsen Industrifonden har en mycket viktig roll på den svenska riskkapitalmarknaden. Genom att vara en av de mest stabila investerarna i tidiga skeden i snabbväxande företag har fonden haft en betydelsefull roll i näringspolitiken. Industrifonden har även varit aktiv i uppbyggnaden av regionala riskkapitalbolag. Industrifondens roll är att vara en nationell aktör med ett tydligt fokus på investeringar i unga snabbväxande företag med mycket hög utvecklingspotential, inom såväl varu- som tjänsteproduktion. Avkastningen med en sådan riskfylld inriktning kan komma att bli negativ, men i enskilda fall kommer nya internationellt konkurrenskraftiga företag att skapas. Industrifondens ledning bör göra en översyn av insatserna med denna inriktning. De statliga insatserna inom riskkapital har förändrats avsevärt de senaste åren. En ny statlig finansiär, Fouriertransform AB, för investeringar i utveckling av fordonsindustrin, har bildats och nya insatser har genomförts både med nationella medel och strukturfondsmedel. Detta har inneburit att det numera finns regionala insatser för riskkapital till små och medelstora företag. För att förtydliga den inbördes ansvarsfördelningen särskilt vad gäller produktutbud och olika investeringskedan samt redogöra för verksamheternas kapitalbehov bör det statliga utbudet av riskkapitalinsatser kartläggas och analyseras. En möjlig lösning skulle kunna innebära att bl.a. Almi Invest och Innovationsbron hanterar de tidiga skedena och i detta sammanhang mindre belopp och att Industrifonden investerar i bolag som har något större investeringsbehov och är på väg att nå en internationell marknad.

För att långsiktigt hitta lämpliga samarbetsformer bör de offentliga riskkapitalaktörerna även skapa ett investeringsforum som kan diskutera gemensamma frågeställningar och andra samordningsfrågor. Industrifondens styrelse och ledning bör tillsammans med Almi Invest, Innovationsbron m.fl. ta initiativ till detta.

4.3 Kommersialisering av idéer med kunskapshöjd och internationell marknadspotential

Människor med idéer till nya kunskapsintensiva tjänster eller produkter, vare sig dessa är forsknings- eller erfarenhetsbaserade, behöver ibland stöd i form av affärsutvecklingskompetens och finansiering. Som tidigare beskrivits finns forskning som bekräftar tidigare erfarenheter, dvs. att det inom dessa tidiga skeden av företagsutveckling finns ett marknadsmisslyckande som medför att det privata kapitalet inte investerar på grund av svårbedömd risk. För att möta och utveckla den potential som finns i dessa idéer finns idag ett marknadskompletterande innovationssystem för tidiga skeden. De offentliga insatsernas uppdrag är att möta och utvärdera affärsidéer med kunskapshöjd och internationell marknadspotential oavsett innovatörens organisatoriska hemvist. Detta innebär att uppdraget gäller såväl idéer uppkomna vid universitet och högskolor, industriforsk-

ningsinstitut, näringslivet och offentlig sektor som från enskilda innovatörer.

Prop. 2009/10:148

Kommersialiseringsprocessen kan beskrivas på olika sätt. Affärsidéer kan kommersialiseras genom nyföretagande, genom att idén utvecklas i ett befintligt företag eller genom licensiering.

- *Utveckling av affärsidéer genom nyföretagande:* Insatser sker till största delen genom att verksamheter finansieras av Innovationsbron och Almi, såsom inkubatorprogram och ägarkapital hos Innovationsbron, rådgivning hos Almi samt lån från både Innovationsbron och Almi.
- *Utveckling av affärsidéer i befintliga företag:* Avser initiativ som i första hand riktar sig mot små och medelstora företag, exempelvis hos Vinnova och Tillväxtverket.
- *Licensiering:* De immateriella rättigheternas betydelse för tillväxten i samhället har ökat väsentligt. Rättigheterna utgör en förutsättning för nytt skapande och investeringar i innovation och kreativitet och ökar möjligheterna att anta den globala kunskapsbaserade ekonomins utmaningar.

Målsättningen för den offentliga rådgivnings- och finansieringsverksamheten till innovatörer bör vara att hjälpa dem att nå en marknaden och bli lönsamma. De offentliga insatserna bör inkludera ett internationellt perspektiv vilket framförallt handlar om att öka innovatörernas och företagens medvetenhet om potentialen på de internationella marknaderna och integrera tankar kring den internationella marknadspotentialen i affärsstrategin från start.

Aktörer som Innovationsbron arbetar idag som en stark regional aktör med en tydlig nationell samordning och i nära samarbete med nationella, regionala och andra parter som har till uppgift att främja innovation och entreprenörskap samt nyttiggöra forskningsresultat. Även samarbetet med privata aktörer i syfte att attrahera det privata kapitalet till tidigare faser är viktigt. Det är angeläget att arbeta med en utvecklad ägarstyrning för att göra den arbetsfördelning som idag finns mellan offentliga aktörer på området tydligare.

5 Regeringens politik för information och rådgivning

Företagens konkurrenskraft är i stor utsträckning beroende av förmågan att tillgodogöra sig och tillämpa ny kunskap. Behovet av kunskap spänner över en rad områden och omfattar bland annat grundläggande information, kvalificerad rådgivning och systematisk kompetensutveckling. Behoven kan variera beroende på vilket utvecklingsskede ett företag befinner sig i. Generellt kan behovet, precis som när det gäller finansiering, sägas vara särskilt stort vid start och i skeden av utveckling, t.ex. i samband med expansion, investeringar eller etablering på nya marknader. Jämfört med stora företag har små företag mindre resurser att köpa in och tillgodogöra sig kunskap. Det är heller inte säkert att den efterfrågade kunskapen finns tillgänglig på den privata marknaden.

Sedan början av 1990-talet har flera utredningar och rapporter behandlat företagets behov av företagsstöd och statens roll i sammanhanget.³ När det gäller kunskapsstöd till företag är en generell slutsats att det finns ett grundläggande behov av information, rådgivning, nätverk och mötesplatser hos många små och medelstora företag och att statens roll är att tillhandahålla vissa sådana tjänster. En förutsättning för statens agerande är att det inte finns ett utbud på den privata marknaden som tillgodoser företagets behov och betalningsförmåga. En annan övergripande slutsats är att information och rådgivning är viktiga beståndsdelar i ett företagsfrämjande perspektiv.

Det kan även vara motiverat att stödja särskilda grupper av företagare som generella insatser inte når till fullo. Under senare år har exempelvis särskilda insatser för kvinnor och personer med utländsk bakgrund genomförts för att ta tillvara outnyttjad potential till företagande inom grupperna. På sikt bör de generella insatserna utvecklas för att möta dessa behov. Staten har ett ansvar för att tillhandahålla information om de regler och villkor som gäller företagande. Statliga rådgivningsinsatser kan erbjudas på olika sätt. Utgångspunkten för de statliga insatserna är att de inte ska konkurrera med utan komplettera marknads utbud av kunskapsfrämjande tjänster. Staten kan t.ex. finansiera privata aktörer som erbjuder den efterfrågade tjänsten eller erbjuda konsultcheckar eller motsvarande för att företagen själva ska kunna köpa tjänsten. Ytterligare ett sätt att erbjuda kunskapsstöd är att stödja etableringen och driften av olika nätverk och mötesplatser där kunskapspridning kan äga rum.

5.1 Information och rådgivning

Information om företagande kan riktas till både blivande företagare och etablerade företagare. Information kan kopplas till de olika faserna av företagande; fundera, starta, driva, utveckla och avveckla. Med myndighetsservice avses här den grundläggande information, vägledning och andra tjänster som myndigheter erbjuder företagare och blivande företagare.

Någon entydig definition av begreppet företagsrådgivning finns inte. FBA ser företagsrådgivning som en insats riktad till entreprenörer, företagare eller innovatörer med att syfte att informera, strukturera, bedöma, diskutera eller coacha runt en affärsidé, marknad, marknadsföring, juridik, försäljning, finansiering och liknande.⁴ Rådgivning erbjuds av både privata och offentliga aktörer. Rådgivningen kan kopplas till de olika faserna av företagande. Med företagsrådgivning avses här rådgivning till blivande och etablerade företagare.

Företagsrådgivning utgör en del av de tjänster som inom EU benämns ”stödtjänster för företagen”. EU:s definition av stödtjänster är ”tjänster

³ Till exempel Kompetens och kapital – om statligt stöd till företag (SOU 1996:69), Statlig organisation för näringslivsutveckling (SOU 2000:93), Annell och Nygård, Statens åtgärder för fler och växande företag, 1999, Lundström och Stevenson, Entrepreneurship policy for the future, 2001.

⁴ FBA, Statligt finansierad företagsrådgivning. För fler och växande företag, 2009 (dnr N2009/1401/ENT).

som med ursprung i ett allmänpolitiskt initiativ syftar till att hjälpa företag och företagare att framgångsrikt utveckla sin affärsverksamhet och effektivt möta utmaningarna från deras ekonomiska, sociala och fysiska omgivning”.⁵ I de flesta europeiska länder förekommer statligt finansierade stödtjänster för företag. Motiven bakom införande av stödtjänster är att man vill minska strukturnackdelar som små och medelstora företag har eller justera regionala obalanser. Bland Europeiska kommissionens slutsatser och rekommendationer när det gäller stödtjänster för företag återfinns bland annat att man bör utgå ifrån företagets behov och de olika faserna företaget går igenom, att stödtjänsterna ska vara lättillgängliga, att rådgivningsorganisationerna ska ha kompetens och resurser för att leverera förstklassiga tjänster och ta ansvar för att ge rätt råd och slussa företagen till rätt aktör. Det är också viktigt att kvalitetssäkra och utvärdera olika insatser och att insatserna koordineras nationellt och regionalt.

Danmark, Finland och Storbritannien har under senare tid påbörjat en konsolidering av sina rådgivningssystem.⁶ På olika sätt försöker länderna sammanföra de offentliga aktörernas tjänster och också sträva mot att slussa till och inkludera privata aktörer i systemet.

I det danska rådgivningssystemet har man infört en ny ansvarsfördelning på kommunal och regional nivå. Kommunerna ansvarar för grundläggande företagsrådgivning, medan de företag som bedöms ha tillväxtpotential hänvisas till regionala *Vaexthus* för specialiserad rådgivning. *Vaexthusen* ger inte bara kostnadsfri, opartisk rådgivning utan slussar aktivt företagen till privata rådgivare eller offentliga myndigheter och organisationer. I Finland, som har ett omfattande rådgivningssystem, har initiativ tagits för att göra det enklare för företagarna att hitta rätt, till exempel har regionala stödpunkter inrättats för att sammanföra flera organisationers tjänster.

Även i Storbritannien har initiativ tagits till att göra det enklare för företagen att hitta rätt i rådgivningssystemet och inkludera privata aktörer. I strategin *Solutions for business plan* har flera förslag lämnats på hur servicen till företag ska förbättras genom en mer sammanhållen och koordinerad ansats där antalet stödprodukter ska minska från 3 000 till 100 fram till 2010.⁷ Flera av förslagen rör rådgivning. Den centrala tjänsten för företagsrådgivning i England, *Business Link*, upphörde 2005 med att direkt erbjuda rådgivningstjänster till företag. Istället har det skett en övergång till en mer marknadsanpassad modell för företagsstöd kallad *IDB (Information, Diagnosis and Brokerage)*. Ansvaret för att erbjuda *Business Link*-tjänster i England vilar numera på de nio regionala utvecklingsmyndigheterna, som har valt att upphandla privata företag för att erbjuda tjänsterna.

I Sverige finns rådgivare som erbjuder tjänster till företag i alla utvecklingsfaser. Myndigheter erbjuder vanligen specialiserad information och vägledning inom det egna kompetensområdet. Det kan gälla frågor

⁵ Europeiska kommissionen, Commission staff working paper, Creating top-class business support services, 2001.

⁶ Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Kundvalsmodeller för företagsrådgivning, 2009.

⁷ HM Government, Solutions for Business: Supporting Success, 2008.

om skatt och arbetsgivaravgifter, hur man registrerar sitt företag, vad som krävs om man planerar att importera varor för försäljning i Sverige, eller tillämplig marknads- och konsumenträttslig lagstiftning. Myndigheterna vägleder till rätt instans eller lämnar service via webb, telefon eller sina kontor. Flera myndigheter samverkar för att utveckla informations- och vägledningstjänster till blivande och nya företagare. Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Tillväxtverket och Tullverket har gemensamt tagit fram ett antal tjänster t.ex. konceptet kring Starta företag-dagar. Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket har gemensamt utvecklat webbportalen *verksam.se* som erbjuder information och vägledning under företagandets alla utvecklingsfaser men också slussning till olika aktörer. Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket står bakom tjänsten Nystartskontoret. Tanken är att erbjuda vägledning och stöd till människor för att de lättare ska komma in på arbetsmarknaden, t.ex. genom att starta eget företag.

Rådgivning till företag kan omfatta en rad olika typer av tjänster så som till exempel rådgivning på timbasis, coachning, mentorskap, seminarier och mötesplatser. Företagsrådgivning erbjuds av ett stort antal privata aktörer, t.ex. banker och revisorer. Offentligt finansierad rådgivning erbjuds av ett flertal olika aktörer bland annat Almi, Innovationsbron, NyföretagarCentrum, Coompanion, Enterprise Europe Network och kommunala näringslivskontor samt av Exportrådet beträffande internationalisering. Bland de aktörer som erbjuder generell rådgivning som riktar sig till alla typer av företag och målgrupper är NyföretagarCentrum en framträdande aktör när det gäller rådgivning i samband med företagsstart.⁸ Almi har omfattande verksamhet vad gäller rådgivning till etablerade företag. Bland de aktörer som är specialiserade erbjuds rådgivningstjänster bland annat till särskilda målgrupper eller typer av företag.

Den stora gruppen företag som får rådgivning återfinns i tidig utvecklingsfas.⁹ Där är också behovet av marknadskompletterande insatser störst. I de studier där företagares behov av informations- och rådgivningstjänster har studerats konstateras att det är relativt få företag som tar del av de offentligt finansierade rådgivningstjänsterna, även om nyttjandegraden skiljer sig åt mellan olika grupper av företagare.¹⁰ I Sverige använder företag i stor utsträckning information från myndigheter, rådgivning av privata aktörer inom finansiering och revision, samt råd från familj och vänner.¹¹ Företagens behov består främst av myndighetsinfor-

⁸ FBA, Statligt finansierad företagsrådgivning. För fler och växande företag, 2009.

⁹ Forum för småföretagarforskning, Behov och betydelse av rådgivning till nya och unga företag, 2009.

¹⁰ Boter och Lundström, SME perspectives on business support services: The role of company size, industry and location, 2005. Forum för småföretagarforskning, Behov och betydelse av rådgivning till nya och unga företag, 2009. Detta stärks även av ITPS nyföretagandestatistik där företag tillfrågas vilka aktörer de vänt sig till för information och rådgivning.

¹¹ Boter och Lundström, SME perspectives on business support services, 2005, Forum för småföretagarforskning, Behov och betydelse av rådgivning till nya och unga företag, 2009.

5.1.1 Vidareutveckling av informations- och vägledningsinsatser

Regeringens bedömning: Grundläggande service i form av information och vägledning är av stor vikt för nya och etablerade företag.

Staten har ett ansvar för att tillhandahålla lättillgänglig information och service avseende de regler och villkor som gäller för företagande. Den myndighetsservice som blivande och befintliga företagare erbjuds bör utvecklas, samordnas och förstärkas för att företagarnas behov bättre ska tillgodoses. Tillväxtverket bör ges i uppdrag att, i samverkan med myndigheter av stor betydelse för företagande, vidareutveckla information och vägledning inklusive interaktiva tjänster riktade till nya och växande företag. Regeringen avser att följa upp hur myndigheters service till företagare utvecklas.

FBA-rapportens förslag: I rapporten understryks vikten av väl fungerande myndighetsservice och att statliga myndigheter på ett lättillgängligt sätt tillhandahåller information som rör företagandets villkor. Vidare föreslås att den myndighetsamverkan kring gemensamma informations-tjänster som finns idag fortsätter och vidareutvecklas.¹³

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som kommenterat förslaget tillstyrker detta och framhåller att myndighetsinformation är av stor vikt. Vissa remissinstanser pekar på att samverkan mellan myndigheter bör utvecklas.

Skälen för regeringens bedömning: Tillgången till information har stor betydelse för utvecklingen i många små och medelstora företag. Företagare och blivande företagare använder sig i stor utsträckning av information från myndigheter. Det är därför viktigt att den information som myndigheter erbjuder blivande och etablerade företagare är lättillgänglig och att myndigheterna eftersträvar att utveckla sin service så att företagarnas behov tas tillvara. Detta kan ske genom samarbete kring olika typer av gemensamma lösningar för myndighetsservice, t.ex. *verksamt.se*. Tillväxtverket (tidigare Nutek) har sedan lång tid haft ansvar för att utveckla information och olika tjänster riktade till företagare, och är därför en lämplig aktör för att arbeta med utveckling av och samarbete kring myndighetsservice riktad mot blivande och befintliga företagare.

¹² Forum för småföretagarforskning, Behov och betydelse av rådgivning till nya och unga företag 2009. Länsstyrelsen i Stockholms län, Ett entreprenörskap utan gränser? En analys av utbud och efterfrågan i Stockholms län, 2006.

¹³ Berörda myndigheter är Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Tillväxtverket och Tullverket.

Regeringens bedömning: Den rådgivning som staten tillhandahåller bör vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv, ta hänsyn till regionala förutsättningar samt utgå från företagets efterfrågan. Att staten finansierar viss rådgivning betyder inte nödvändigtvis att rådgivningen ska utföras i offentlig regi. Genom kundvalssystem kan företagen ges ökade möjligheter att välja utförare av rådgivning.

Den rådgivningsverksamhet som erbjuds av Almi bör i större utsträckning än i dag upphandlas. Detta bl.a. för att stimulera utvecklingen av den privata marknaden av rådgivare. Almi bör även i större utsträckning utveckla mäklarfunktioner som mentorskap och mötesplatser där företagare erbjuds rådgivning av andra företagare. Almi har en omfattande rådgivningsverksamhet och kompetens om vad företagen efterfrågar samt kunskap om regionala förutsättningar.

FBA-rapportens förslag: I rapporten föreslås att regionala behov ska ligga till grund för rådgivningsinsatser samt att man bör låta regionerna ta ett större ansvar för rådgivningen. Vidare föreslås att rådgivning till företag bör konkurrensutsättas genom upphandling eller checksystem. Dessutom lämnades förslag om förbättrad samverkan och slussning mellan rådgivningsaktörerna.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker huvudförslagen i FBA:s rapport. Flertalet remissinstanser understryker vikten av att rådgivning bedrivs geografiskt nära de företag och potentiella företagare som berörs. Vidare anser remissinstanserna att det är av stor vikt att rådgivningsverksamheten kännetecknas av flexibilitet t.ex. att regionala skillnader medges. En klar majoritet av remissinstanserna är för konkurrensutsättning i någon form, t.ex. upphandling eller konsultcheckar.

Skälen för regeringens bedömning: Företagens kunskapsbehov är särskilt stora vid företagsstart och i skeden av utveckling. Tillgången till rådgivning, nätverk och mötesplatser har stor betydelse för utvecklingen i många små och medelstora företag. Jämfört med stora företag har små företag mer begränsade resurser för att köpa in, tillgodogöra sig och utveckla kunskap. Den privata marknaden för dessa tjänster blir därmed begränsad trots att behovet finns. Ökad upphandling av rådgivning till mindre företag från privata företag kan stimulera utbudet på denna marknad och ge bättre anpassning till företagets behov.

Det är viktigt att de statliga insatserna inom rådgivningsområdet är marknadskompletterande. Vidare är det viktigt att det finns flexibilitet i rådgivningssystemet så att näringslivets dynamik beaktas. Statliga insatser för rådgivning bör utgå från företagets behov och regionala förutsättningar. Detta bör ligga till grund för prioritering av vilken rådgivning som erbjuds i respektive region.

Företagare och blivande företagare använder sig, utöver information från myndigheter, i stor utsträckning av sitt personliga nätverk bestående av familj och andra företagare samt rådgivning av privata aktörer inom t.ex. finansiering och revision. Färre företag tar del av de offentligt finansierade rådgivningstjänsterna. För att bättre möta de behov som finns av rådgivningstjänster företagare emellan menar regeringen att ökad vikt bör

läggas på kopplingsfunktioner, t.ex. mentorskap och mötesplatser där rådgivning sker från företagare till företagare. Genom olika former av nätverk och samverkan med andra företag och aktörer kan småföretag få ökad tillgång till kunskap och dela på kostnader för utvecklings- och kompetensinsatser. Företagare bör även ges ökade valmöjligheter vad gäller rådgivning, vilket kan uppnås genom ett system med kundval. Almi har ett tydligt statligt uppdrag avseende företagsutveckling och en omfattande rådgivningsverksamhet. Almi har stor kontaktyta mot småföretag och kompetens om vad företagen efterfrågar, samt kunskap om regionala förutsättningar och behov. Almi har förutsättningar att vara en kvalificerad upphandlare av företagsrådgivning och därmed möjlighet att kvalitetssäkra den rådgivning som erbjuds företag och potentiella företagare.

6 Uppföljning och utvärdering

Regeringens bedömning: Statliga företagsfrämjande insatser bör mer regelbundet följas upp och utvärderas, dels på aktörsbasis och dels med avseende på systemet som helhet. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) bör ges i uppdrag att utvärdera det företagsfrämjande systemet. Analysen bör utmynna i slutsatser kring systemets effektivitet, marknadskompletterande roll, förekomsten av ”insatsgap”, dvs. områden där insatser saknas eller är otillräckliga, samt hur väl insatserna motsvarar företagens behov. Enhetliga och ändamålsenliga indikatorer för uppföljning och utvärdering bör tas fram i samverkan mellan Tillväxtanalys och berörda företagsfrämjande aktörer. Vidare bör Tillväxtanalys belysa vilka effekter företagsrådgivning har på företaget.

Utredningens förslag: Överrensstämmer i stort med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna instämmer i att det behövs tydligare mål för alla statliga aktörer som är verksamma inom företagsfinansiering. Majoriteten av remissinstanserna anser vidare att systemen för uppföljning och utvärdering bör förbättras. Vidare delar majoriteten av remissinstanserna utredningens förslag att alla aktörer, som på olika sätt finansierar företagsutveckling, årligen ska besluta om mål och verksamhetsplaner som sedan årligen ska följas upp. Därigenom kan det utvecklas ett lärande system inom företagsfinansiering. Vidare anser flertalet remissinstanser att utvärderingar ska utföras av aktörer fristående från de organ som administrerar stödhanteringen. Flertalet remissinstanser anser vidare att utförarna bör ha en dokumenterad kunskap baserad på vetenskaplig grund. *Ekonomistyrningsverket (ESV)* instämmer i förslaget att alla statliga organ som finansierar företagsutveckling ska ha tydliga mål och verksamhetsplaner och att deras verksamhet ska utvärderas fortlöpande utifrån detta och anmärker att innan nya finansieringsinstrument införs bör det därför övervägas hur insatserna ska kunna utvärderas, dvs. klargöra sambandet mellan de statliga åtgär-

derna och mätbara resultat, som i sin tur är kopplade till det övergripande målet för insatserna. ESV anser att Tillväxtanalys bör kunna svara för den samlade uppföljningen och utvärderingen.

FBA-rapportens förslag: Enligt FBA-rapporten bör insatserna för företagsutveckling betraktas som ett nationellt ”system” ur statens synvinkel. Vidare konstateras att det inte är tillräckligt att utveckla och utvärdera varje program och organisation för sig utan utvärdering bör ske utifrån ett systemperspektiv för att kunna bedöma effektiviteten i de företagsfrämjande åtgärderna.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser framhåller vikten av utvärdering, såväl av enskilda insatser som av helheten.

Skälen för regeringens bedömning: I dag sker ingen systematisk uppföljning eller samlad utvärdering av de statligt finansierade företagsfrämjande insatserna. För att säkerställa att de statliga insatserna är marknadskompletterande och möter företagens behov bör uppföljning och utvärdering av insatser göras regelbundet. För att stärka behovsanpassningen i statliga företagsfrämjande insatser krävs dels en högre grad av problematisering kring och inventering av företagens behov, dels mer av uppföljning och utvärdering av genomförda insatser. Verksamheter och insatser som får statlig finansiering måste bygga på en tydlig idé om vilken nytta som ska skapas, hur detta ska ske och med vilka resurser. Att insatserna är behovsanpassade är en viktig förutsättning vid bedömningen av den nytta som genereras och vid bedömningen av om insatserna är samhällsekonomiskt motiverade.

Vidare bör statliga insatser för att främja företagsutveckling vara behovsanpassade, effektiva, marknadskompletterande, och inte bidra till att snedvrider konkurrensen eller tränga undan privata tjänster eller utförare. För att säkerställa detta behövs analyser av utbud och behov av företagsfrämjande insatser i kombination med ett systematiskt arbete med målformulering, uppföljning, utvärdering och verksamhetsstyrning. Eftersom förutsättningarna avseende behov och utbud av främjandeinsatser förändras över tid bör behovsanalyser och översyn av mål och styrning vara regelbundet återkommande. Förutsättningarna för att genomföra uppföljning och utvärdering av statens företagsfrämjande insatser behöver dock förbättras, bl.a. med avseende på tillgången till underlag kring genomförda insatser. Detta kräver att de företagsfrämjande aktörerna samlar in och tillhandahåller utvecklade, och mellan organisationerna enhetliga, indikatorer rörande sin verksamhet. Tydlighet beträffande målgrupper och verksamhetens inriktning underlättar uppföljning och bedömning av insatsernas effekt, i vilken utsträckning verksamheten når definierade målgrupper, om insatserna är marknadskompletterande och om det finns risk för undanträngningseffekter och otillbörlig konkurrens. Målen bör formuleras så att aktörerna kan utvärderas med avseende på kvalitet, kvantitet samt nytta och resultat för kunderna och samhället.

Insatserna för företagsutveckling måste betraktas som ett nationellt ”system” ur statens synvinkel. Det inte är nog att utveckla och utvärdera varje program och organisation för sig, då det inte ger tillräckligt goda förutsättningar för att kunna avgöra relevansen och effektiviteten i de företagsfrämjande åtgärderna. Därför bör målformuleringar, uppföljning, utvärdering och annan återrapportering ge förutsättningar för överblick och helhetssyn. Utvärdering bör ske på två nivåer. Utöver att varje en-

skild aktör kontinuerligt följer upp sin egen verksamhet bör oberoende utvärderingar, av enskilda aktörer såväl som systemet som helhet, genomföras av Tillväxtanalys. Prop. 2009/10:148

7 Konsekvenser

7.1 Statsfinansiella effekter

Förslaget innebär endast marginella offentligfinansiella effekter, genom kostnader för inrättande av ett råd, som kan hanteras inom ramen för de befintliga anslagen som berörs.

7.2 Effekter för myndigheter och andra statliga organ

Tillväxtanalys får en tydligare roll när det gäller att följa upp och utvärdera de företagsnära näringspolitiska insatserna. Tillväxtanalys får dessutom i uppdrag att tillsätta ett marknadsråd. De näringspolitiska främjandeorganisationerna blir i större utsträckning än idag efterfrågestyrda då en större andel av rådgivningsinsatserna bör upphandlas på marknaden.

7.3 Effekter för företagen

Genom att de offentliga aktörerna åläggs att samordna och förtydliga sina erbjudanden ökar överskådligheten för företagen. Förbättrad myndighetservice underlättar för företagen, bl.a. genom förenklad administration. Genom ett större inslag av privata utförare och möjligheter till kundval kan insatserna bättre anpassas till enskilda företags behov. En ökad upphandling stärker marknaden för privata rådgivningsaktörer.

7.4 Effekter för jämställdheten

Färre kvinnor än män startar företag. Förslagen ska innebära förbättringar för möjligheterna att starta och utveckla företag. Utformningen av insatserna ska genomföras på ett sådant sätt att alla grupper ska ha samma möjligheter att starta, driva och utveckla företag. Förhoppningen är att detta ska leda till att fler kvinnor startar och driver företag. Förslaget innebär därmed att målet för jämställdhetspolitiken att kvinnor och män ska ha samma makt att utforma samhället och sina egna liv, påverkas. Inriktningen för jämställdhetspolitikens delmål om ekonomisk jämställdhet påverkas också av förslaget. Genom tydligare styrning, uppföljning och utvärdering kommer insatserna bättre kunna anpassas till olika behov och därigenom få en jämnare könsfördelning.

Sammanfattning av betänkandet Innovationer och företagande – Sveriges framtid (SOU 2008:121)

Genom beslut den 6 december 2007 bemyndigade regeringen chefen för Näringsdepartementet att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn av statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag. Direktiven till utredningen beslutades av regeringen den 6 december 2007. Enligt direktiven (2007:169), skulle en översyn göras av de statliga finansieringsinsatserna för nya, små och medelstora företag. Vidare skulle utredningen analysera hur dagens insatser samverkar och i vilken mån de överlappar. Slutligen skulle förslag lämnas till hur dagens insatser kan bli mer effektiva och överskådliga. Som utgångspunkt för uppdraget gällde att statliga insatser ska utformas så att de främjar privata aktörers medverkan och risken för snedvridande av konkurrensförhållanden och undanträngningseffekter minimeras. Insatserna skulle enligt direktivet främja goda förutsättningar inom befintliga näringar och främja utvecklingen av nya och potentiella tillväxtområden. Antalet föreslagna nya åtgärder skulle begränsas till ett fåtal. Det totala antalet åtgärder borde efter hand kunna minskas och hanteringen förenklas och samordnas för att ge ökad effektivitet. Slutligen skulle både nuvarande och föreslagna åtgärder kunna följas upp, utvärderas och omprövas.

Utredningens utgångspunkter

Sverige behöver fler företag som startar, växer och sysselsätter i hela landet. Banker och andra privata intressenter satsar i begränsad omfattning i tidiga skeden. Därför måste statliga finansiella resurser finnas för att finansiera nya och växande företag. Statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag ska alltid utgå från företagets allra bästa. Statlig företagsfinansiering måste byggas upp på ett sådant sätt att alla starka affärsidéer ska kunna utvecklas och växa i företag oberoende av om idén bygger på nya forskningsrön, är baserad på produktutveckling inom ett företag eller uppkommit på annat sätt.

Sammanfattning av förslagen

Förslagen syftar till att skapa en mer effektiv och sammanhållen statlig organisation som med en bibehållen och stärkt marknadskompletterande roll finansierar företag i tidiga skeden. Utredningen föreslår därför bl.a. att Almi-koncernen utvecklas och får ett bredare uppdrag med nationellt ansvar för utveckling och finansiering av innovationer genom bildandet av Almi Innovationsbron AB, satsning på regionalt riskkapital genom dotterbolaget Almi Invest AB och en ny produkt, Startgarantin, för att motverka de sociala trösklar som hindrar människor från att starta nya företag. Utredningen lägger stor vikt vid att skapa en för företagaren mer lättillgänglig struktur för företagsfinansiering. Bland annat föreslås en ny Företagaresluss som ger alla blivande företagare en tydlig ingång till offentlig rådgivning och finansiering. Sammantaget syftar förslagen till

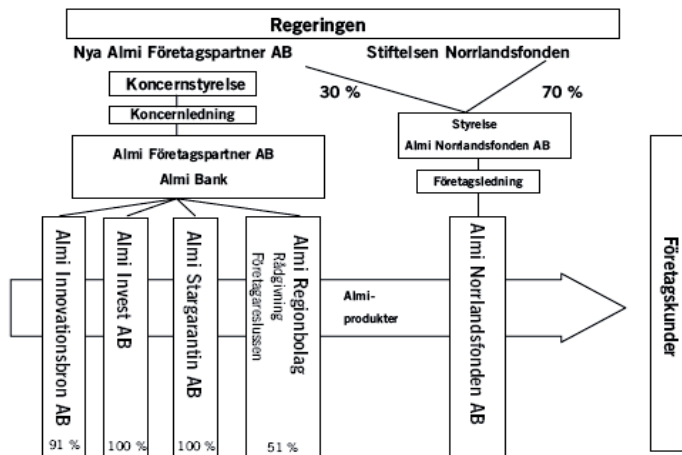
minskat dubbelarbete och till ett ökat samarbete mellan de statliga aktörerna. Mål och verksamhetsplaner ska fastställas och systematiserat följas upp och utvärderas med samlad rapport årligen till Näringsdepartementet.

Prop. 2009/10:148
Bilaga 1

Förslag på organisationsförändringar

- Utredningen förslår att Almi-koncernen utvecklas och därmed får ett bredare verksamhetsuppdrag för att alla starka affärsidéer ska kunna utvecklas och växa i företag.
- Det nya Almi Företagspartner AB konsoliderar sin verksamhet till färre regionala operativa dotterbolag.
- Innovationsbron AB:s verksamhet och Almi Företagspartner AB:s nuvarande innovationsverksamhet förstärks genom en fusion mellan dessa. Därmed bildas ett nytt dotterbolag inom den nya Almi-koncernen: Almi Innovationsbron AB.
- Det nya Almi, Stiftelsen Norrlandsfonden och de regionala ägarna till Almi Företagspartner Nord AB och Almi Företagspartner Mitt AB bildar gemensamt ett nytt operativt bolag, Almi Norrlandsfonden AB, för företagsfinansiering, behovsrelaterad rådgivning och andra tjänster i Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten.
- Det nya Almi förutsätts, genom eget initiativ, inrätta ett s.k. marknadsråd för en objektiv och sakkunnig prövning av Almis finansieringsverksamhet beträffande marknadskomplettering och undanträngning av privata aktörer.
- Ett innovationskontor ska inrättas i varje region och ha det övergripande ansvaret för kommersialisering av innovationer för regionens alla lärosäten. Innovationskontoren ska gemensamt "ägas" av regionens lärosäten. De lärosäten, som har behov av ett holdingbolag, ska ges möjlighet att inom sin organisation inneha ett sådant bolag. Holdingbolagen ska bl.a. ta ett stort ansvar för inventering och verifiering av kommersialiseringsbara forskningsidéer och ung forskning inom sitt lärosäte.

Figur 3.1 En organisation för kraftsamling och minskad överlappning¹

Förslag rörande finansieringsinstrument

- Det nya Almi får möjlighet att lämna företagarlån, s.k. mikro-lån, utan krav på medfinansiering med högst 250 000 kronor.
- En ny finansieringsprodukt, Startgaranti, tillförs det statliga utbudet av finansieringsinstrument. Startgaranti ska tillhandahållas av det nya Almi genom Almi Startgaranti AB.
- Ledningen för det nya Almi ska verka för ett utökat samarbete med bankerna och dess ledningar. En ny samfinansieringsmodell borde utarbetas mellan det nya Almi och respektive bank. Målet ska vara att förmå bankerna att aktivt delta i tidiga skeden med kompetens och kapital. Almi ska ha möjlighet att kunna erbjuda en högre risknivå i förhållande till banken.
- Det bör inte inrättas en statlig garantifond.
- Det nya Almis satsning på ägarkapital bör ske i enlighet med utredningens principiella ståndpunkter; ägarkapital från andra än företagaren själv är ofta en nödvändig finansieringsform för företag som växer. Under vissa omständigheter finns ett behov av statligt ägarkapital. En holdingbolagsstruktur för ägarkapitalinvesteringar inom Almi-sfären möjliggör att gemensamma övergripande investeringsprinciper gäller, samtidigt som varje investeringsbeslut förankras i den regionala organisationen. Ägarkapitalsatsningen kräver ett väl utvecklat samarbete mellan Almi Invest och privata medfinansierare samt offentliga regionala aktörer. Investeringar i ägarkapital är ofta mycket långsiktiga och förknippade med höga risker. Investeringar i ägarkapital ska ha en marknadskompletterande inriktning. Varje enskilt investeringsbeslut ska fullt ut vara marknadsmässigt betingat. Det nya Almis ägarkapitalsatsning ska ses som ett komplement till övriga statliga aktörers investeringsverksamhet.

Principer för finansiering av företagsutveckling:

Prop. 2009/10:148
Bilaga 1

- Statlig finansiering av nya, små och medelstora företag, inkluderat innovationer före företagsstart, ska som huvudprincip vara återbetalningspliktigt. Detta inbegriper inte eventuella FoU-anslag från Vinnova, Energimyndigheten m.fl.
- De statliga finansieringsinstrumenten ska utformas på ett sådant sätt att det privata kapitalet så tidigt som möjligt kan medverka i finansieringen. Utredningen förutsätter att de offentliga aktörerna aktivt söker samarbete med aktörer på den privata marknaden och vice versa.
- Kraven på affärsmässighet, ordning och reda ska genomgående vara höga.
- Stiftelsen Industrifonden fyller en mycket viktig funktion som offentlig investerare i ägarkapital i relativt tidiga skeden. Styrelsen och ledningen för Industrifonden bör genomföra en översyn vad gäller investeringsinriktningen i portföljbolag och andra placeringar för att komma fram till inom vilka områden Industrifonden ska fokusera sina investeringar i framtiden.
- Statliga aktörer som finansierar små och medelstora företag ska sinsemellan dra upp riktlinjer för det inbördes samarbetet och ansvarsfördelningen. De statliga aktörerna ska verka för etablering av gemensamma regionala samarbetsorgan för företagsfinansiering.
- De statliga aktörer som finansierar företagsutveckling ska aktivt och systematiskt delta i ett utökat nordiskt erfarenhetsutbyte. I Sverige bör det nya Almi få ett sammankallande och sammanhållet ansvar.
- Alla statliga aktörer som på olika sätt finansierar företagsutveckling ska årligen besluta om mål och verksamhetsplaner, vilka ska utvärderas. Alla mål och planer ska beslutas i respektive styrelse. Nutek får ett samlat ansvar för denna uppföljning och förväntas upphandla utvärderingstjänsten.
- Nutek ska tillsammans med Kreditgarantiföreningen i Sverige och representanter för de regionala operativa kreditgarantiföreningarna, bl.a. mot bakgrund av den internationella finans-krisen, gemensamt utvärdera kreditgarantiföreningarnas verksamhet och förutsättningarna för ett framtida program.

Utredningen gör slutligen följande bedömningar.

- Kvinnors rika erfarenhet och kompetens måste i väsentligt större omfattning tillvaratas genom ett mer omfattande kvinnligt företagande.
- En samlad kartläggning av alla statliga stiftelsers verksamheter och förmögenheter bör genomföras. Utredningen utesluter inte att det i vissa stiftelser finns ytterligare resurser som eventuellt kan stimulera fler att starta företag.

- Statliga finansieringsinsatser för exportfrämjande är av stor vikt för möjligheten till tillväxt i små och medelstora företag. Samarbetet mellan de statliga aktörer som finansierar företagsutveckling och exportfrämjande insatser bör därför ständigt utvecklas.
- Små och medelstora företags möjligheter till ökad försäljning genom offentlig upphandling är av stor vikt för företagens utveckling och tillväxt. Utredningen räknar därför med att de upphandlande offentliga organisationerna inom ramen för gällande lagstiftning beaktar de små och medelstora företagens förutsättningar vid utformningen av förfrågningsunderlag.
- Regeringens och riksdagens beslut i november 2008 att tillföra Svensk Exportkredit och Almi Företagspartner AB tre respektive två miljarder kronor för att trygga både små och stora företags behov av krediter är ett mycket kraftfullt och viktigt resurstillskott.

Övrigt

- Det nya Almi får ansvar för att bygga upp och driva den nya tjänsten Företagareslussen. Tjänsten är alla affärsidégivares, entreprenörers och företagares ingång till företagsfinansiering. Företagareslussen kan organisatoriskt samordnas med den rådgivning som Almi erbjuder och tillhandahållas i de regionala dotterbolagen på lokal nivå.
- Almi Innovationsbron AB får ett särskilt ansvar för att utveckla samarbeten med affärsänglar, inkubatorer samt teknik- och forskningsparker.
- Det nya Almi får ett särskilt ansvar för att systematiskt utveckla nätverk för affärsidégivare, entreprenörer och seniora affärskvinnor och affärsmän.

Förteckning över remissinstanserna avseende Företagsfinansieringsutredningens betänkande Innovationer och företagande – Sveriges framtid (SOU 2008:121)

Statskontoret, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Riksrevisionen, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Arbetsmarknadsstyrelsen, Verket för näringslivsutveckling, Patent- och registreringsverket, Bolagsverket, Glesbygdverket, Verket för innovationssystem, Konkursverket, Almi Företagspartner AB, Sjätte AP-fonden, Skåne läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Samverkansorganet i Västerbottens län, Samverkansorganet i Dalarnas län, Samverkansorganet i Gävleborgs län, Samverkansorganet i Värmlands län, Samverkansorganet i Örebro län, Samverkansorganet i Uppsala län, Samverkansorganet i Gotlands län, Samverkansorganet i Södermanlands län, Samverkansorganet i Östergötlands län, Samverkansorganet i Jönköpings län, Samverkansorganet i Kalmar län, Samverkansorganet i Kronobergs län, Samverkansorganet i hallands län, Samverkansorganet i Blekinge län, Landstinget i Stockholms län, Landstinget i Östergötlands län, Landstinget i Kronobergs län, Landstinget i Hallands län, Landstinget i Västernorrlands län, Landstinget i Norrbottens län, Landstinget i Skåne län, Landstinget i Västra Götalands län, Ingenjörsvetenskapsakademien, Stockholms Handelskammare, Sveriges kommuner och landsting, SmåKom, Föreningen Svenskt Näringsliv, Företagarnas riksorganisation, Företagarförbundet, Forum för Småföretagsforskning, Lantbrukarnas Riksförbund, Landsorganisationen i Sverige, Svenska Bankföreningen, Föreningen Kooperativ Utveckling i Sverige, Hela Sverige ska leva, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Invest in Sweden Agency, Innovationsbron AB, Kooperativa Förbundet, Kooperativa institutet, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Stiftelsen Industrifonden, Stiftelsen Norrlandsfonden, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, Svensk Handel, Svenska uppfinnareföreningen, Svenska Riskkapitalföreningen, Sveriges Kreditgarantiförening, Sveriges Exportråd, Sveriges Verkstadsindustrier, Stockholm Innovation & Growth, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Ungdomsstyrelsen, Karolinska institutet, Kungliga tekniska högskolan, Chalmers tekniska högskola, Uppsala universitet, Umeå universitet, Lunds universitet, Linköpings universitet.

Övrig skriftväxling som inkommit:

WeSee AB, Kyllenius & Garmer AB, Heby kommun, Stockholms universitet, Regionförbundet Östsmåland, Regionförbundet Kalmar län, Teknikföretagen, RISE Holding AB, Regionförbundet Södra Småland, Regionförbundet Sörmland, Göteborgs universitet, SwedenBio, Energimyndigheten, Jämtlands läns landsting, Västra Götalandsregionen, Rehact AB.

Prop. 2009/10:148

Bilaga 2

Sammanfattning av FBA Holding AB:s rapport Statligt finansierad företagsrådgivning – För fler och växande företag (dnr N2009/1401/ENT)

Näringsdepartementet gav i september 2008 konsultföretaget Forum for Business Administration (FBA) i uppdrag att genomföra en utredning om företagsrådgivning. I uppdraget ingick att föreslå hur det statliga centrala åtagandet inom företagsrådgivning kan definieras, att göra en analys av i vilken utsträckning nuvarande insatser faller inom ramen för det statliga åtagandet, samt analysera i vilken mån befintliga insatser möter företagets behov. Vidare ingick att analysera hur regionala skillnader bör påverka statens rådgivningsinsatser till företag. I uppdraget ingick också att göra en analys om och i vilken utsträckning de statligt finansierade insatserna snedvrider konkurrensen på den privat marknaden.

FBA lämnade sin rapport, Statligt finansierad företagsrådgivning, den 2 februari 2009. När det gäller företagets behov av rådgivning är FBA:s bedömning att företagsrådgivningen ger ett bidrag för att främja tillväxt och ökad sysselsättning. Det är dock en relativt liten andel av små- och medelstora företag som efterfrågar företagsrådgivningen eller som väljer att ta del av den. De företag som använder sig av den statligt finansierade företagsrådgivningen tenderar dock att vara nöjda med den hjälp de fått. Forskning och utvärderingar har dock inte på en generell nivå kunnat besvara frågan om rådgivningsinsatserna faktiskt ger nytta i företagen.

FBA konstaterar att statligt finansierad företagsrådgivning erbjuds i nära nog samtliga industrialiserade länder. Liksom i Sverige använder sig företagen även internationellt sett i låg utsträckning av den statligt finansierade rådgivning. Behovet av utvärdering inom området är därför stort även i andra länder och EU som helhet.

FBA har funnit en relativt begränsad överlappning mellan rådgivningsaktörer. I dagsläget finns den främst mellan Almi och Nyföretagarcentrum (innan start) och delvis mellan Almi och andra aktörer i systemet. Företagen hittar oftast rätt i rådgivningssystemet, men slussningen mellan aktörer kan behöva utvecklas. FBA räknar i nuläget med viss men mycket begränsad undanträngning av privata aktörer på grund av den offentligt finansierade rådgivningen.

När det gäller den regionala aspekten konstaterar FBA att utbudet av rådgivningsaktörer varierar starkt mellan olika regioner. Även enskilda aktörers roll kan skilja sig mellan regionerna. Det finns vidare en varierande grad av samarbete och samverkan mellan aktörerna i regionerna.

Enligt FBA sker den statliga styrningen av företagsrådgivningen genom mål och resultatstyrning med generella ramar och mål, snarare än genom detaljstyrning. Styrningen sker även genom medelstildelning till specifika utförare.

FBA menar att statligt finansierad rådgivning erbjuds till företag inom alla utvecklingsfaser enligt ett ”vaggan till graven”-perspektiv. Särskilda stödinsatser riktas till målgrupper som anses ha särskilda behov, exempelvis kvinnor, utrikes födda och kooperativa företag. Tyngdpunkten i

den statligt finansierade rådgivningen ligger dock i företagandets tidigaste faser med fokus på de mindre företagen.

I rapporten redovisar FBA förslag för det centrala statliga åtagandet, en effektivare statlig styrning och åtgärder. När det gäller det statliga åtagandet föreslås följande:

- Rådgivningssystemet organiseras på sikt mest effektivt utifrån ett regionalt ansvarstagande och ledarskap/partnerskap där staten utgör en av flera aktörer.
- Staten bör garantera ett likformigt, kvalitetssäkrat basutbud av och tillgänglighet till grundläggande företagsrådgivning för företagandets tidiga faser, i alla delar av landet.
- Fokus bör vara på mikro- och småföretag samt rådgivning inför och efter företagsstart.
- Staten bör säkerställa att den statligt finansierade rådgivningen fungerar både som sluss och mäklare till rådgivning i offentlig och/eller privat regi.
- Statligt finansierade rådgivningsaktörer bör i hög utsträckning integrera insatserna för kvinnors företagande och utrikes födda företagare samt mångfaldsperspektivet i övrigt i ordinarie arbetsätt och organisation.

När det gäller en effektivare statlig styrning föreslås följande:

- Privata och andra icke-offentliga utförare bör bättre tas tillvara. Risken för undanträngning kan balanseras om de offentliga aktörerna upphandlar företagsrådgivning i högre utsträckning.
- Staten har en viktig roll för att främja utvecklingen av en mer metod- och kunskapsbaserad rådgivning. Styrningen kan handla dels om att stödja och ställa krav på samverkan mellan rådgivningsaktörer och forskning, dels om utveckling av en betydligt mer kvalificerad och extern utvärdering.
- Rådgivningsinsatserna behöver utvärderas mer systematiskt, externt och områdesövergripande för rådgivningssystemet som helhet. Sådana utvärderingsansatser saknas helt idag.

När det gäller åtgärder föreslås följande:

- Öka konkurrensutsättning och efterfrågan på privata tjänster. Statligt finansierade rådgivningsinsatser bör i högre grad än idag upphandlas i konkurrens. Rådgivningsaktörernas uppgift att följa konkurrenssituationen bör förtydligas och erfarenheterna av konkurrensutsättning utvärderas.
- Rådgivningssystemet bör utvecklas. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser föreslås få i uppdrag att göra en samlad utvärdering av företagsrådgivningen. Vidare föreslås att ett nationellt konkurrens- och samverkansråd ska bildas och att ett tydligt uppdrag för regional samordning av företagsrådgivning ska ges.
- Fortsatta satsningar på myndigheters informationsinsatser om att starta och driva företag. Stödet till företagare och entreprenörer för att få fler och växande företag rör inte enbart rådgivning. Ett viktigt stöd handlar om information om de regler och villkor som är av betydelse när man vill utveckla en idé genom att starta eller utveckla ett befintligt företag.

- Förstärk och systematisera uppföljningen och återrapporteringen kring hur insatser till särskilda målgrupper når olika prioriterade grupper. Prop. 2009/10:148 Bilaga 3

Förteckning över remissinstanserna till rapporten Statligt finansierad företagsrådgivning – För fler och växande företag

Almega, Almi Företagspartner AB, Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Business Region Göteborg, Business Region Skåne, Business Region Stockholm, Connect Sverige, Coompanion, Drivhuset, Enterprise Europe Network (EEN), FAMNA, FAR SRS, Forum för Småföretagsforskning, Föreningen Svenskt Näringsliv, Företagarförbundet, Företagarnas riksorganisation, Försäkringskassan, Innovationsbron AB, Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum, Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), Invest in Sweden Agency, IUC, Jobs and Society Nyföretagar-Centrum, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Landstinget i Hallands län, Landstinget i Kronobergs län, Landstinget i Norrbottens län, Landstinget i Skåne län, Landstinget i Stockholms län, Landstinget i Västernorrlands län, Landstinget i Västra Götaland län, Landstinget i Östergötlands län, Lantbrukarnas Riksförbund, LO, LRF Konsult, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skånes län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Nationellt Resurscentra (NRC), Patent- och registreringsverket, Riksrevisionen, SACO, Samverkansorganet i Blekinge län, Samverkansorganet i Dalarnas län, Samverkansorganet i Gotlands län, Samverkansorganet i Gävleborgs län, Samverkansorganet i Hallands län, Samverkansorganet i Jönköpings län, Samverkansorganet i Kalmar län, Samverkansorganet i Kronobergs län, Samverkansorganet i Södermanlands län, Samverkansorganet i Uppsala län, Samverkansorganet i Värmlands län, Samverkansorganet i Västerbottens län, Samverkansorganet i Örebro län, Samverkansorganet i Östergötlands län, Skatteverket, SmåKom, Statskontoret, Stiftelsen Industrifonden, Stiftelsen Norrlandsfonden, Stockholms Handelskammare, Svenska Handelskammarförbundet, Svenska Uppfinnareföreningen, Sveriges Exportråd, Sveriges kommuner och landsting, Sveriges managementkonsulter (SMK), Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID), Sydsvenska Handelskammaren, TCO, Ung Företagsamhet, Unionen, Verket för innovationssystem (Vinnova), Verket för näringslivsutveckling (Nutek), Västsvenska Handelskammaren.

Dessutom har remissvar inkommit från Sveriges Veterinärförbund.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden, Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Krantz, Ohlsson.

Föredragande: Statsrådet Torstensson.

Regeringen beslutar proposition 2009/10:148 Företagsutveckling – statliga insatser för finansiering och rådgivning